

TERVISEAMET

Antibiootikumiresistentsuse seire Eesti meditsiinisüsteemis.

Annika Lemetsar

Jevgenia Epštein

peaspetsialist

peaspetsialist

Terviseamet

Terviseamet

28.04.2014

Antimikroobseresistentsuse seire

Euroopa antimikroobse resistentsuse järelvalve võrgustik (European Antimicrobial Resistance Surveillance Network EARS-Net).

EARS.Net koosneb EU liikmesriikide riiklikest antimikroobse resistentsuse järelvalve võrgustikest ning teostab järelvalvet 7 patogeeni *S.pneumoniae*, *S.aureus*, *E.coli*, *E.faecalis*, *E.faecium*, *K.pneumoniae* ja *P.aeruginosa*

– *Isolaadid verest ja liikvorist*

Eestis on võrgustikuga liitunud 11 mikrobioloogi laborit (ML):

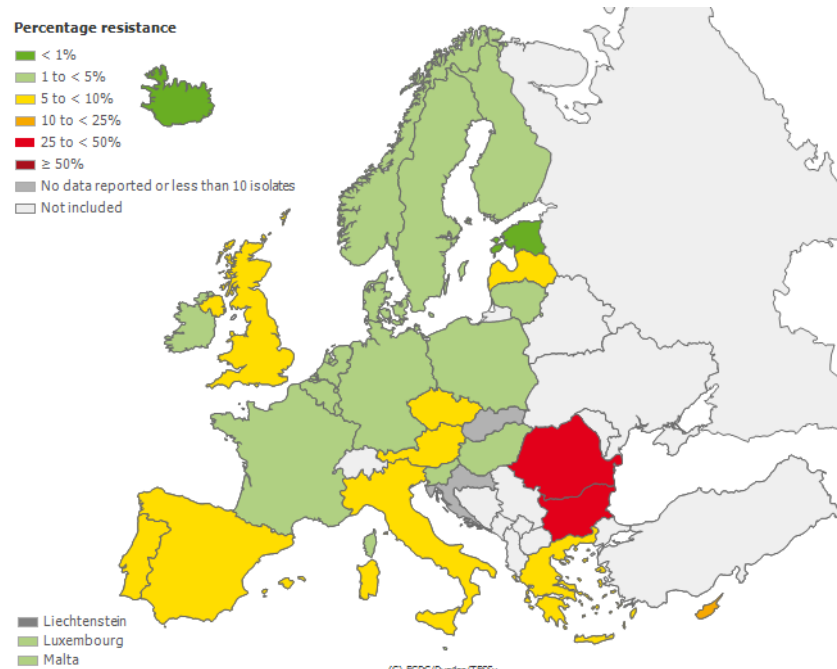
- Tartu Ülikooli Kliinikumi Ühendlabor
- Põhja – Eesti Regionaalhaigla ML
- Rakvere Haigla ML
- Lääne-Tallinna Keskhaigla ML
- Pärnu Haigla ML
- Ida-Tallinna Keskhaigla ML
- Viljandi Haigla ML
- Ida-Viru Keskhaigla ML
- Narva Haigla ML
- Lõuna Eesti Haigla ML
- Terviseameti Kesklabori Nakkushaiguste Labor.

Eesti ML verest ja liikvorist välja kültatud tekitajate teatiste arv aastal 2005-2012

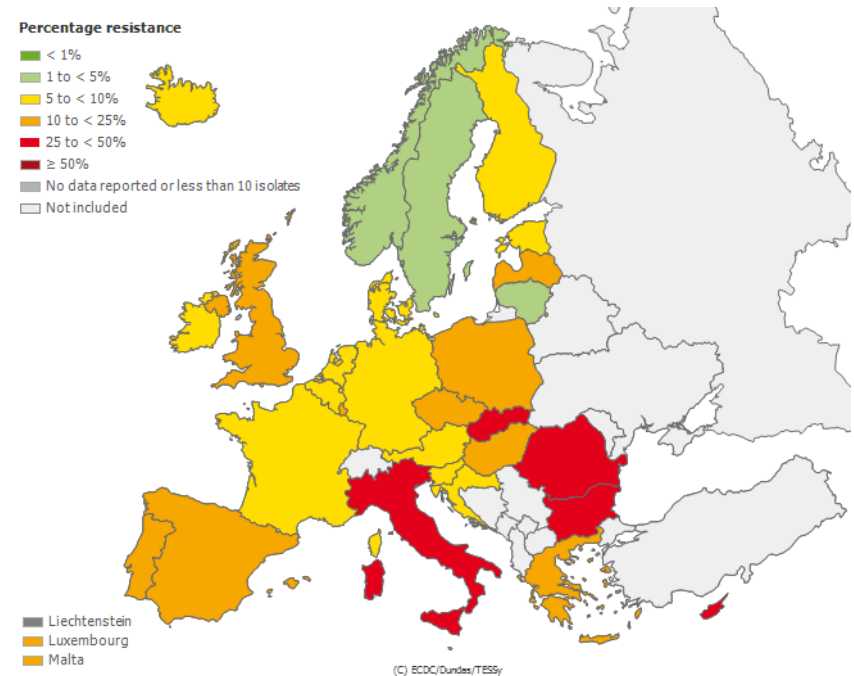
Aasta	S.pneumoniae	S.aureus	E.coli	Enterococci	K.pneumoniae	P.aeruginosa
2005	53	141	156	66	38	38
2006	52	154	215	85	47	43
2007	64	206	219	66	63	48
2008	66	185	267	86	72	41
2009	82	213	320	72	60	43
2010	61	181	326	68	60	45
2011	69	176	288	66	101	60
2012	69	166	319	80	90	32

E. coli resistentsus 3 põlvkonna cefalosporiini suhtes

2006

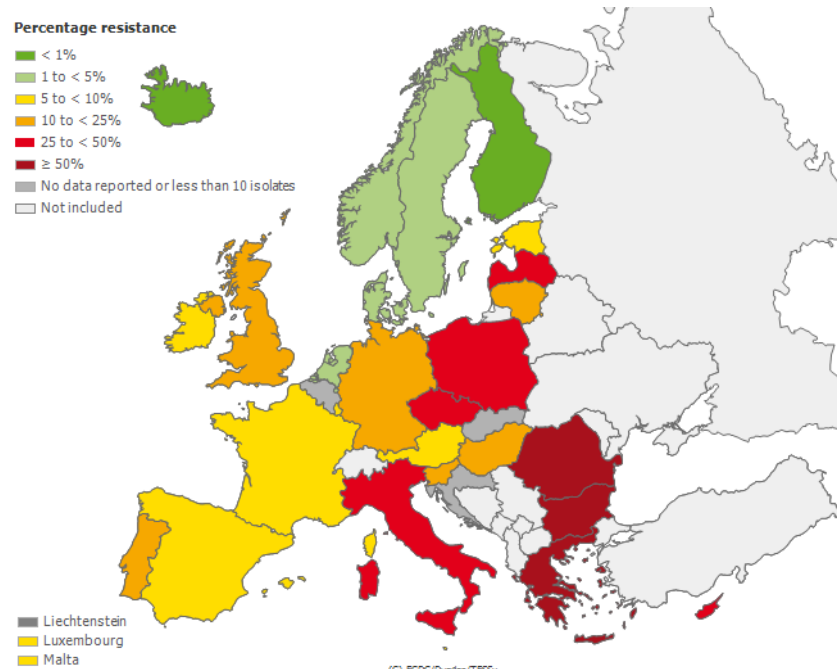

2012

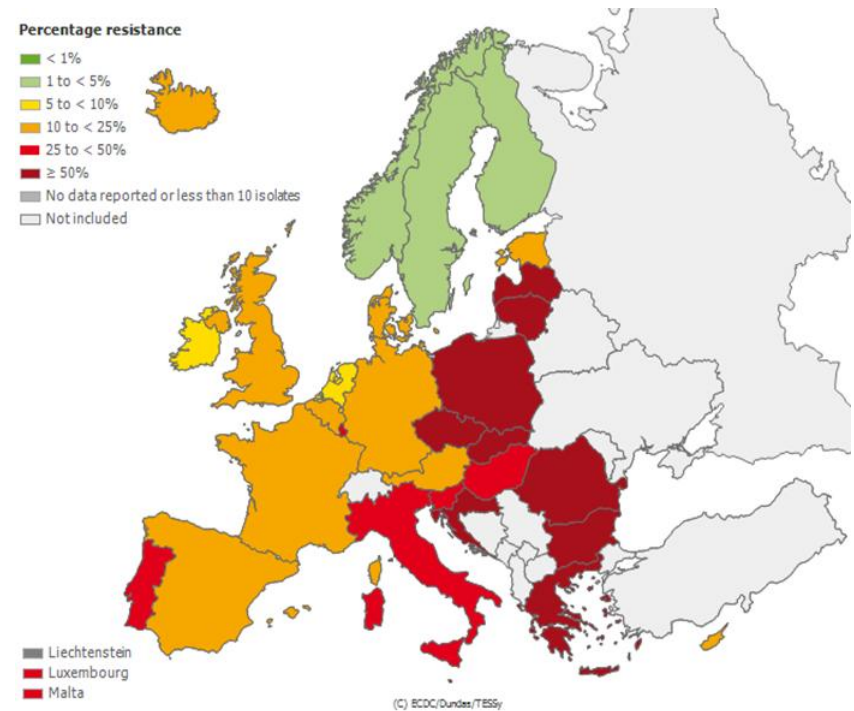

K.pneumoniae resistentsus 3 põlvkonna cefalosporiini suhtes

2006

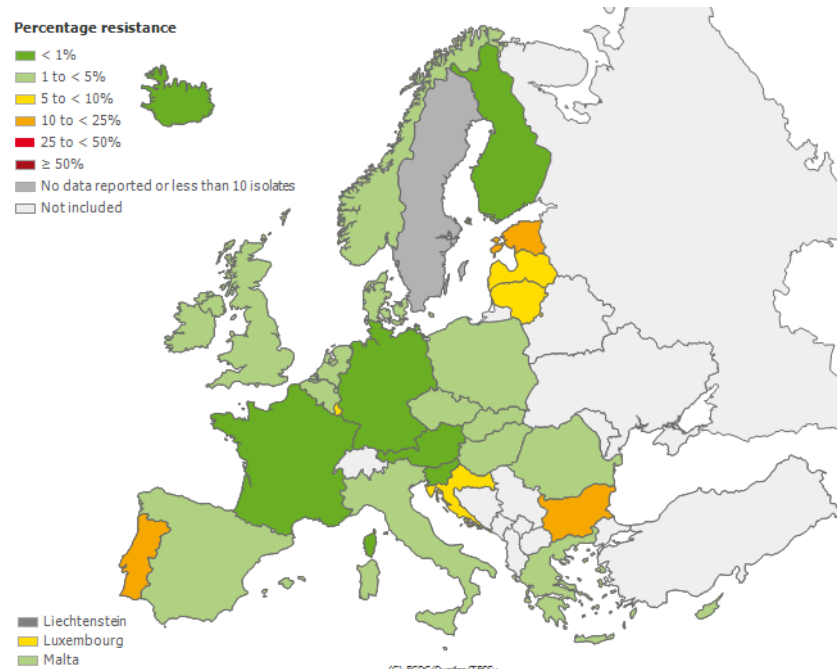

2012

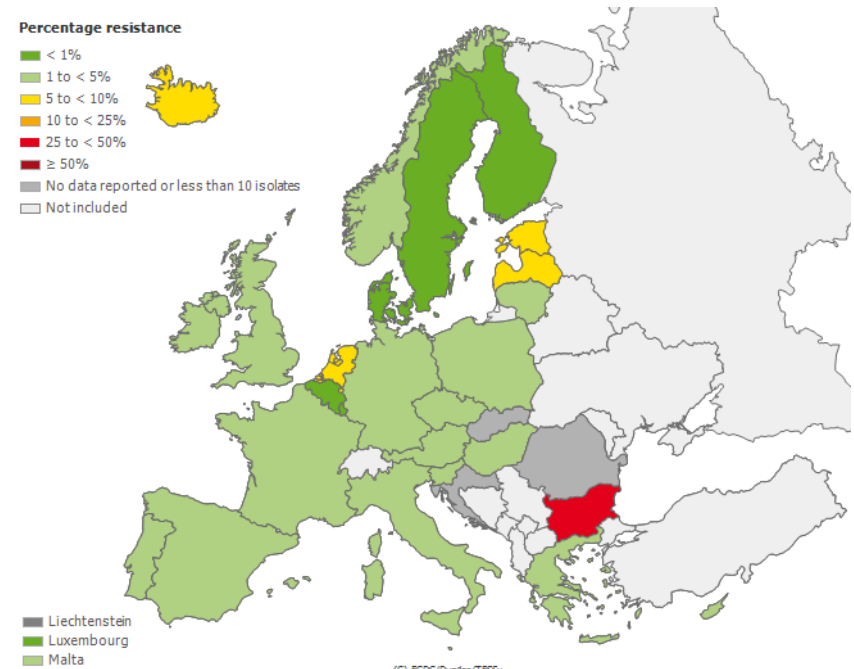

E. faecalis resistentsus aminopenicilliini suhtes

2006

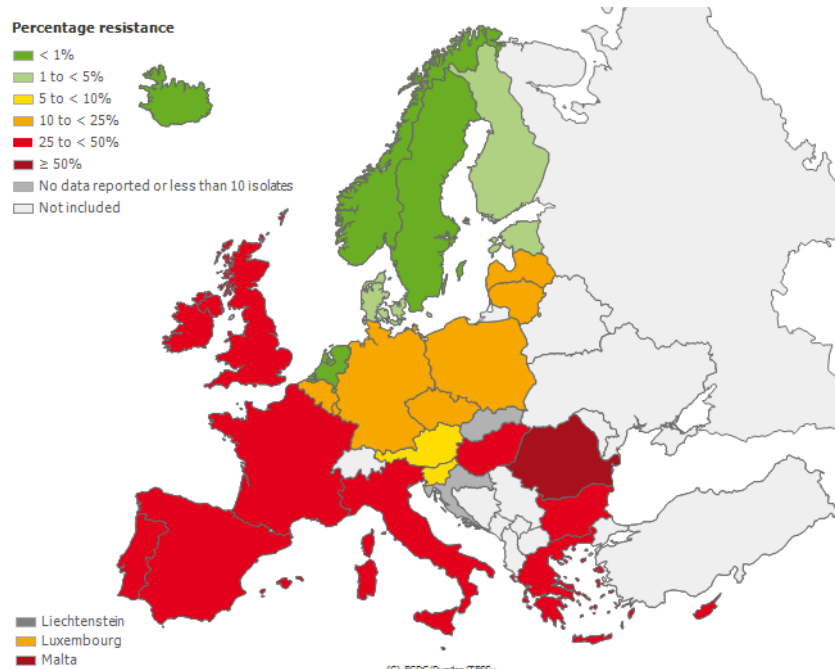

2012

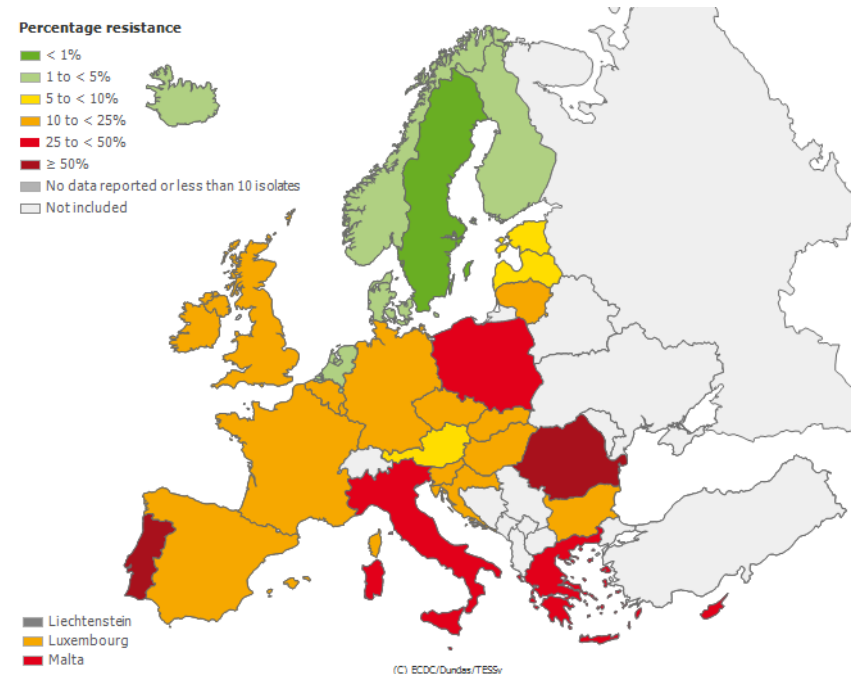

Staphylococcus aureus, MRSA

2006

2012

Pidage meeles:

- **antibiootikumid ei toimi külmetuse või tavagripi korral;**
- **võtke antibiootikume vastutustundlikult ning ainult siis, kui arst on need teile välja kirjutanud;**
- **igäühe kohus on tagada antibiootikumide tõhususe säilimine**

Kui teil on antibiootikume tõepoolest vaja, jälgige, et võtaksite neid vastutustundlikult

Kui arst kirjutab teile välja antibiootikumi, peate järgima tema ettekirjutusi, et resistentsete bakterite risk oleks võimalikult väike.

Kui te ei järgi arsti ettekirjutusi, näiteks kui lõpetate ravi liiga vara, võtate väiksema annuse või ei võta antibiootikumi arsti määratud kindlate ajavahemike tagant, võivad bakterid muutuda antibiootikumide suhtes resistentseks.

Resistentsed bakterid võivad teie organismi püsima jääda ning te võite ka teisi nendega nakatada. Nii võib juhtuda, et järgmine kord, kui antibiootikume vajate, ei ole neist teile või nakatatud inimestele kasu.

- **Järgige arsti soovitusi selle kohta, millal ja kuidas antibiootikume võtta**
- **Ärge kasutage eelmisest korrast järele jäänud antibiootikume**
- **Küsige arstilt või apteekrilt, mida teha kasutamata jäänud antibiootikumidega**

Lisateave antibiootikumide aruka kasutamise kohta:
<http://antibiotic.ecdc.europa.eu>

**EUROPEAN
ANTIBIOTIC
AWARENESS DAY**

A European Health Initiative

Antibiootikumide arukast kasutamisest teavitamine

Säilitame antibiootikumide tõhususe

European Centre for
Disease Prevention
and Control (ECDC)
Tel: +46 (0)8 5860 1000
E-post: EAAD@ecdc.europa.eu

Antibiootikumiresistentsed bakterid on kasvav terviseprobleem

Antibiootikumidega on eluohtlikke nakkusi ravitud juba aastakümneid. Viimastel aastatel aga on antibiootikumide väärkasutamise tõttu tekkinud ning levinud antibiootikumiresistentsed baktereid.

Resistentsete bakterite põhjustatud infektsioonide puhul ei suuda antibiootikumid enam infektsiooni ravida ning seetõttu võib haigus kesta kauem või isegi süveneda.

Antibiootikumiresistentsuse teke on tõsine rahvatervise probleem, kuna resistentsed bakterid võivad kogukonnas levida.

- Igaühe kohus on tagada antibiootikumide tõhususe säilimine
- Antibiootikumide vastutustundlik kasutamine võib aidata pidurdata resistentsete bakterite teket
- Resistentsete bakterite tekke pidurdamine säilitab antibiootikumide tõhususe ka tulevaste põlvkondade raviks

Võtke antibiootikume ainult vajaduse korral

Antibiootikume tuleks kasutada ainult selge vajaduse korral, kuna ülemäärane tarbimine võib muuta bakterid resistentseks antibiootikumide suhtes.

Antibiootikumide võtmine ilma selge vajaduseta ei tule teile kasuks. Need ei toimi viirusinfektsioonide, näiteks külmetuse või tavagripi korral. Tavaliselt suudab inimese immuunsüsteem kergemate infektsioonide vastu ise võidelda. Antibiootikumide võtmine ei tee teid terveks ega takista viiruste levimist teistele inimestele.

Üksnes arst saab määrata täpse diagnoosi ning otsustada, kas teie seisundis on vaja antibiootikume võtta või mitte.

- Äрге võtke antibiootikume, kui arst ei ole neid teile välja kirjutanud
- Kui teil on külmetus või tavagripp ning arst otsustab, et teil ei ole antibiootikume vaja, kandke enda eest hoolt ja puhake, et terveks saada
- Kui teie sümptomid arsti määratud ajavahemiku jooksul ei kao või kui need süvenevad, võtke ühendust oma arstiga võib-olla on teid vaja uuesti läbi vaadata

Külmetus? Gripp? Sööge küüslauku, mitte antibiootikume!

Mida teha külmetuse või tavagripi korral, kui arst ei kirjuta välja antibiootikume?

1. Puhake ning hoolitsege enda eest, et terveks saada
2. Jooge palju, et ei tekiks vedelikupuudust
3. Küsige arstilt muude ravimite kohta, mis teie sümptomeid leevendaks, näiteks ninakinnisuse, kurguvalu, kõha jms vastu

Kui teie sümptomid arsti määratud ajavahemiku jooksul ei kao või kui need süvenevad, võtke ühendust oma arstiga – võib-olla on teid vaja uuesti läbi vaadata.

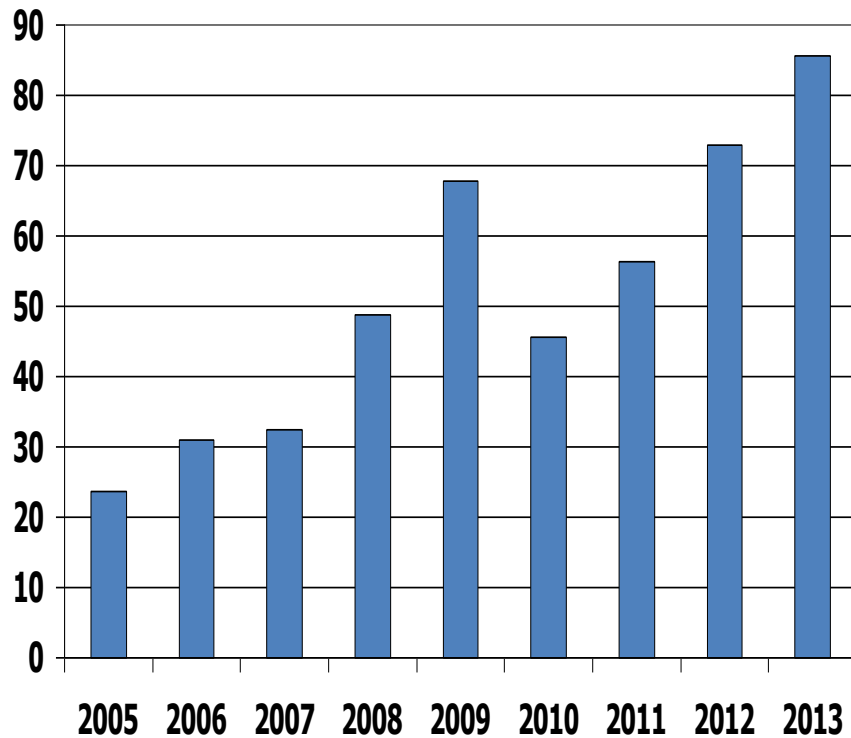
Zoonooside seire

Toimib Salmonella ja Campylobacter labori seire
(Terviseameti Kesklabori Nakkushaiguste Labor),
Mille suuremaks osaks on antimikroobse
tundlikkuse määramine.

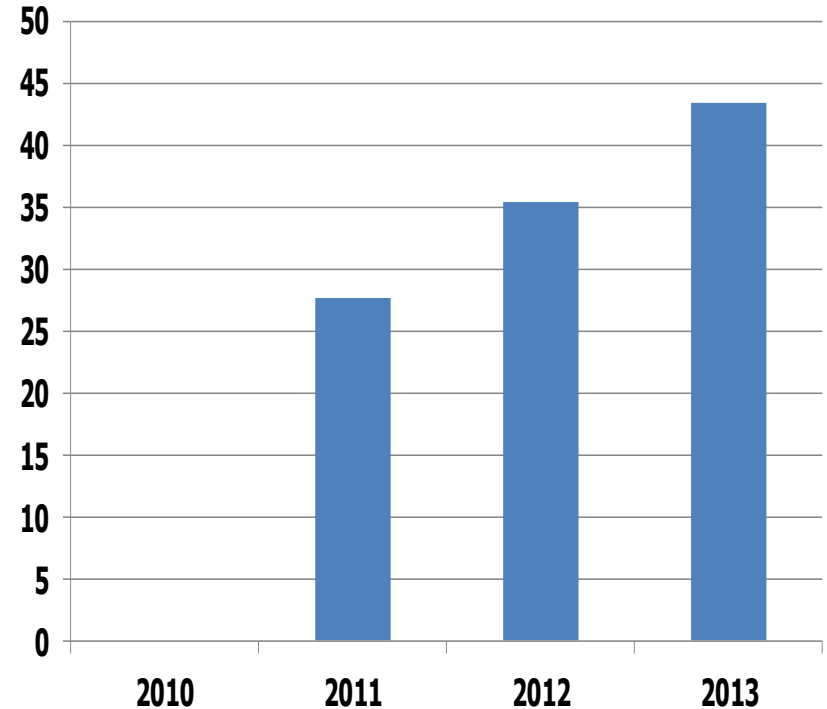
Zoonooside seire.

Kultuuride lisauuringud TA laboris, % üldarvust.

***Salmonella*, 2005-2013**

***Campylobacter*, 2010-2013**

Tegevuses ja tulevikus

Zoonooside seire

Kooskõlas ECDC ja EFSA plaaniga toimub 2014 aastal AMR meetodite ja antibiootikumide paneelide harmoniseerimine humaan-ja veterinaarmeditsiinis, et tulemused oleks võrreldavad.

Riiklike tervishoiuteenusega seotud nakkuste tõrje ja ennetuse juhendite koostamine

- Isikukaitsevahendite kasutamise nõuded
- Isolatsiooni abinõud
- Meditsiiniseadmete ja keskkonna dekontamineerimine

TERVISEAMET

Aitäh!

Annika Lemetsar

annika.lemetsar@terviseamet.ee

Jevgenia Epštein

jevgenia.epstein@terviseamet.ee